

բազմաթիվ, Ազիզ քրիստոսյանի, Ազիզյանի ընտանիք (1829), Բազզ (1831) : — Այս բուսական անմիջապես վերջ հնդկերուրիսը փոխադրուած է Իգմիր : (Տե՛ս անդ , 190⁷ բուսանամար) :

ՎԻՔՕՄԱ — Կիլիկիոյ աղետին այդ նոր փախստավայրը — Կիպրոս կղզիի այն քաղաքն է ուր ապաստանեցան 96 ի առաջին ջարդերէն հալածական Հայուրեան մեկ հառուածը որուն մէջ որբեր մեծամասնութիւն կը կազմէին : Վանան Քիւրքճեան [տե՛ս զինք՝ Եգիպտոսի մէջ այ] խմբեց զանոնք յարկի մը ներքեւ որ կոչուեցաւ

283. **Ազգ. Արթ. Արքանոց.** — Հոն էր որ 1902 ին տպարան մը հաստատեց և 1897-1901 տարեշրջաններու յայտարարութիւն, կանոնագիր ու տեղեկագիր Վիեննա և Գանիթ տպագրել տակ դադարեցով, 1902-1904 համանուն Արքանոցի իր տպարանէն լոյս ընծայեց նետեւայները. — **Տեղեկագիր Ե. և Զ.** Տարեշրջանի (1902-3), **Տեսակոն** դատարարակութիւն մայրերու ուղղուած խօսք, **Կիպրոս կղզի**, **Լուսաբեր** գրական հաւարածոյ (1903), Մի տեսութիւն Կիլիկիոյ հայ իշխանութեան վրայ (1904) :

Գ Լ Ո Ղ Ի Ա

1772^{է.ն}
սկսեալ

Հ Ն Ղ Կ Ա Ս Տ Ա Ն

մինչև
1876

Ի Ա Տ Ր Ա Ա ՀՆՂԿԱՍՏԱՆԻ քաղաքներէն առաջինը կը հանդիսանայ ուր Հայ Մամուլը գործած է սակի 140 տարի առաջ : — Հարաւային Ասիոյ այդ վիթխարի քերականութիւն իր փառքամ ծոցին մէջ տալիսնականաձեւ է նոր-Ջուղայէ ակամայ տարագիր Հայուրիւն մը որ փաստականութեան սիրանար՝ նեռուար շահատան մը որտեղ, անկաշկանդ գործելու և բարեկեցիկ ապրելու, միեւնոյն տանն Շան Ազգաօթի յաջորդներէ հարստանարուած իր հայրենիքին օգնութեան ձեռք կարկառուելու համար, ջուժանարով երբեք իր ազգութենէն ու լեզուէն : Հնդկանայ Ա. գաղտըրը արագօրէն և մեծապէս հարստացաւ նոն՝ բնիկ իշխաններու նետ գործակցելով, մինչ անգը. մրցակցութիւնը սակաւին մուտ չէր գործած : Եւ երբեմնի ն. Ջուղայեցիներ՝ իրենց Հնդկանայու ճոխութեանը՝ մէջ բացին իրենց քաակները միշտ, առիթը ներկայանալուն :

284. **Շահամիրեան Աուլժանում** մին էր ատոնցմէ որ պան մը դերձակութեանը պարագայէ վերջ՝ մարգարիտի առևտուրով հսկայ հարստութիւն կը դիգէ, Հնդկի մը նետ ընկերովի : Ինքնօգնութեամբ անգը. սորված էր և Անգլիացիներէ ստացած ազատ միտք : Ազգակիցներու օգտակար քլլալու առաջադրութեամբ՝ 1772 ին կը կանգնէ նոն Կիւրքճեանի տանար մը՝ զակին ՅԱԿՈԲԻ անուամով որուն ուսուցիչը եղած է Մովսէս Բարաղամեան (հօրը աշխատակիցը) : Յակոբի կրտսեր եղբայրն է ԵՂԻՍՉԱՐ : — Շահամիրեան Մուլթանում ջնայելով իր աշխատ հայերենին՝ կարելին ըրած է ազգակիցներու մէջ ընթերցասիրութեան ճաշակը գարգացունելու, որով կերպով մը հիմնադիրը եղած Հնդկանայ գրականութեան : Իր դրոշմած անդրանիկ գիրքը կ'ըլլայ Երպ. քերականներու վրայ ձեռուած **Այլբենարան** մը (1772), Բ.ը՝ նոր տեղակ ուր կոչի **Յարդուայ** (իր երկը), Գ.ը՝ **Որոգայ փառաց** (1773), 110 օրինակ, իրաբանչիւրը 10 տակի : 2 տարի վերջ կը ապէ **Պատմութիւն մնացորդաց Հայոց Եւ Արաց** անուն կարեւոր գործը (հնդինակ Մերուպ երեց) : Յակոբ՝ երիտասարդ մեռած է այդ միջոցին, բայց անունը կը պահուի : Տպողը Եղիազարն է որուն գործակցած է ԿԱՐՍԱՊԵՏ ՄԿՐՏՈՒՄԵԱՆ : Յետոյ կու գան **Թորգոմանութիւն** «նամակի շնորհաց և պանպանութեան